

Byrådssak /25

Saksframstilling

Vår referanse: 2025/218883-5

Høringsuttalelse til søknader om tillatelse til nedlegging av dam Storevatnet og dam Skredderdalen

Hva saken gjelder:

Bergen kommune v/Bergen Vann har søkt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om tillatelse til å legge ned dam Storevatnet i Storemøllenvassdraget og dam Skredderdalen i Mulelvvassdraget. NVE har nå kunngjort søknadene og ønsker høringsuttalelser blant annet fra Bergen kommune. Informasjon om høringene har blitt annonsert på Bergen kommune sine nettsider.

Bergen bystyre behandlet sak *Dam Skredderdalen - forprosjekt og prinsippvalg* i møtet 18.06.2025 sak 219/25 og fattet vedtak om å legge ned Dam Skredderdalen som vassdragsanlegg.

Når det gjelder en eventuell nedlegging av dam Storevatnet, er dette spørsmålet enda ikke politisk behandlet i Bergen kommune. Bergen Vann har, med søknaden til NVE, imidlertid startet konsesjonsarbeid for tillatelse til nedlegging, da slike søknadsprosesser er langvarige. Det gjøres uttrykkelig oppmerksom på at selve spørsmålet om dam Storevatnet skal legges ned eller ikke, må fremmes i en egen politisk sak og avgjøres av Bergen bystyre.

Høringsfrist: Bergen kommune har fått utsatt frist til 06.10.2025

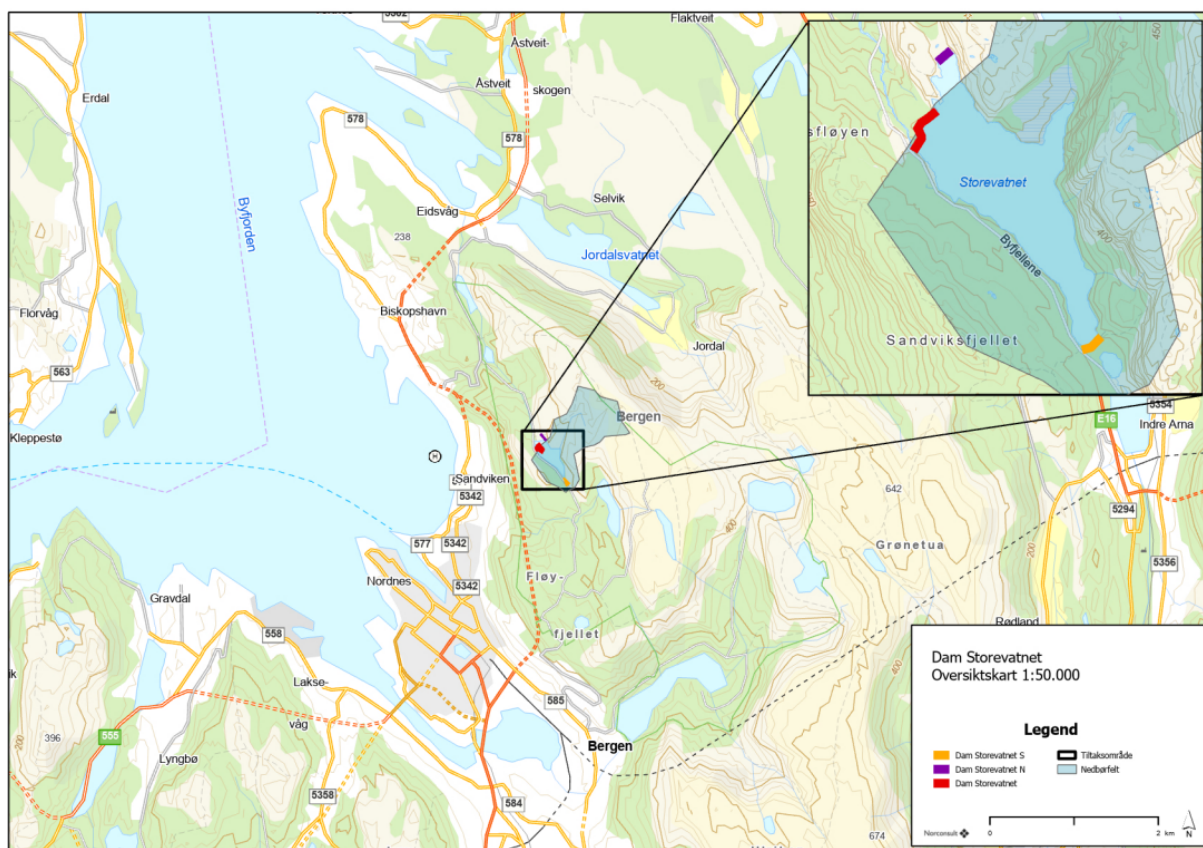
Innspill fra fagetater:

Bymiljøetaten, Plan- og bygningsetaten, Bergen Vann og Bergen brannvesen ble bedt om å levere sine vurderinger av høringssakene. Bergen brannvesen har innspill til begge høringssakene, og disse er innarbeidet i byrådets høringssvar. Det var ikke flere merknader til selve høringssaken, men etatene ønsker å bli involvert via Bergen Vann i de videre prosessene.

Byrådets vurdering:

Bergen kommune v/Bergen Vann har foretatt grundige utredningsprosesser i forkant av søknader til NVE om nedleggelse av dam Storevatnet og dam Skredderdalen. I de to forprosjektene er det gjort vurderinger av ulike alternative løsninger for ombygging, fornying og nedlegging. I de faglige utredningene er nedlegging av begge dammene vurdert som det mest positive alternativet med hensyn til kostnader, klimagassutslipp og sikkerhet, samtidig som det åpner for å frigjøre områdene i og rundt de gamle magasinene for friluftsliv og rekreasjon. Magasinene er ikke lenger i bruk til vannforsyning.

Vedrørende nedlegging av dam Storevatnet:

Figur 1: Oversiktskart dam Storevatnet med nedbørsfelt

På toppen av Stoltzekleiven ligger den tidligere drikkevannskilden Storevatnet. Magasinet er demmet opp ved hjelp av murdammer bygget i perioden 1789-1805.

Det er lenge siden Storevatnet var drikkevannskilde for Bergenserne, men vannet fungerte som reservekilde til vannforsyningen frem til 2009. Området er nå mye brukt av turgåere og vannet har blitt et populært badevann. Området er også definert som et landskapsområde av nasjonal interesse.

Den 220 år gamle hoveddammen tilfredsstiller ikke sikkerhetskravene som stilles til dammer i dag. Det er utført beregninger som viser at dammen har kritisk lav sikkerhet, selv i en normalsituasjon uten verken is eller flomstigning i magasinet. I samråd med NVE må derfor Storevatnet holdes nedtappet inntil dammene enten er utbedret eller nedlagt.

Høringsuttalelse – Nedlegging av dam Storevatnet

Bergen kommune viser til høring fra NVE vedrørende søknad om nedlegging av dam Storevatnet i Stormøllenvassdraget. Kommunen har gjennomgått høringssaken. Det gjøres uttrykkelig oppmerksom på at selve spørsmålet om dam Storevatnet skal legges ned eller ikke, må fremmes i en egen politisk sak og avgjøres av Bergen bystyre. På bakgrunn av dette gis følgende uttalelse:

1. Vurdering av tiltaket

Forprosjektet dokumenterer at dammene ved Storevatnet ikke tilfredsstiller gjeldende krav i damsikkerhetsforskriften. Tre alternativer er vurdert: A) rehabilitering med ny betongdam, B) senking av vannstand og C) nedlegging av vassdragsanlegget. Bergen kommune vurderer at

alternativ C, nedlegging av dammen, er det mest bærekraftige og samfunnsøkonomisk fordelaktige tiltaket.

2. Vannressurser og hydrologi

Storevatnet inngår ikke i kommunens vannforsyning, og tiltaket vurderes ikke å ha negativ innvirkning på drikkevannskilder. Nedlegging av dammen vil innebære at vannstanden i Storevatnet tilbakeføres til naturlig nivå, gjenopprette naturlig vannføring og sedimenttransport i vassdraget, og bidra til økt økologisk funksjonalitet nedstrøms. Det anbefales at det gjennomføres en vurdering av eventuelle endringer i flomdemping og vannbalanse i nærliggende våtmarker og bekker, samt at utløpsarrangementet utformes slik at det gir god kontroll på vannføring og erosjon.

3. Konsekvenser for naturmangfold og økologi

Miljøvurderingene viser at området ikke har registrerte truede arter eller verdifulle naturtyper. Nedlegging av dammen vil gjenopprette naturlig vannføring og økologi. Revegetering av tørrlagte flater forventes å skje naturlig over tid, og tiltaket vil kunne forbedre habitategenskaper for ørret og andre organismer.

4. Konsekvenser for kulturminner

Dam Storevatnet N og Dam Storevatnet S er registrert som kommunalt listeførte kulturminner som verneverdige, men ikke fredet. Nedleggelsen har middels negativ konsekvens for kulturminner, i hovedsak siden landskapsbildet vil endres. Murene vil fortsatt stå, og det legges vekt på at de bevares som kulturminner.

5. Friluftsliv og landskap

Storevatnet benyttes til rekreasjon, herunder bading og fiske. Nedlegging vil redusere vannspeilet og endre landskapsbildet, men vil samtidig åpne for nye opplevelsesverdier knyttet til naturlig vannmiljø og restaurert vassdrag. Det anbefales at revegetering og tilrettelegging skjer med tanke på fortsatt bruk av området til friluftsliv.

6. Klimagassutslipp

Forprosjektet viser at alternativ C, nedlegging av dammen, har lavest klimagassutslipp (ca. 100 tonn CO₂-ekvivalenter), sammenlignet med alternativ A (opptil 1600 tonn). Bergen kommune støtter nedlegging som det mest klimavennlige alternativet, og understreker viktigheten av lokal gjenbruk av masser.

7. Beredskap og slokkevann

Bergen brannvesen påpeker at dam Storevatnet er en potensiell slokkevannskilde ved terreng- og utmarksbrann. Ved nedlegging må det sikres at det fortsatt finnes et naturlig vannmagasin med tilstrekkelig kapasitet, også under tørkeperioder. Brannvesenet ber om at tilkomstveier opprettholdes og at vannkilder i området fortsatt kan benyttes ved terreng- og utmarksbrann i byfjellene.

8. Samfunnsøkonomisk vurdering

Alternativ C, nedlegging av dam Storevatnet, har lavest kostnad (ca. 2,1 mill. kr) og innebærer vesentlig lavere vedlikeholdsbehov og fremtidig tilsyn sammenlignet med alternativene som opprettholder dammen som vassdragsanlegg. Dette gir en robust og kostnadseffektiv løsning for kommunen og samfunnet.

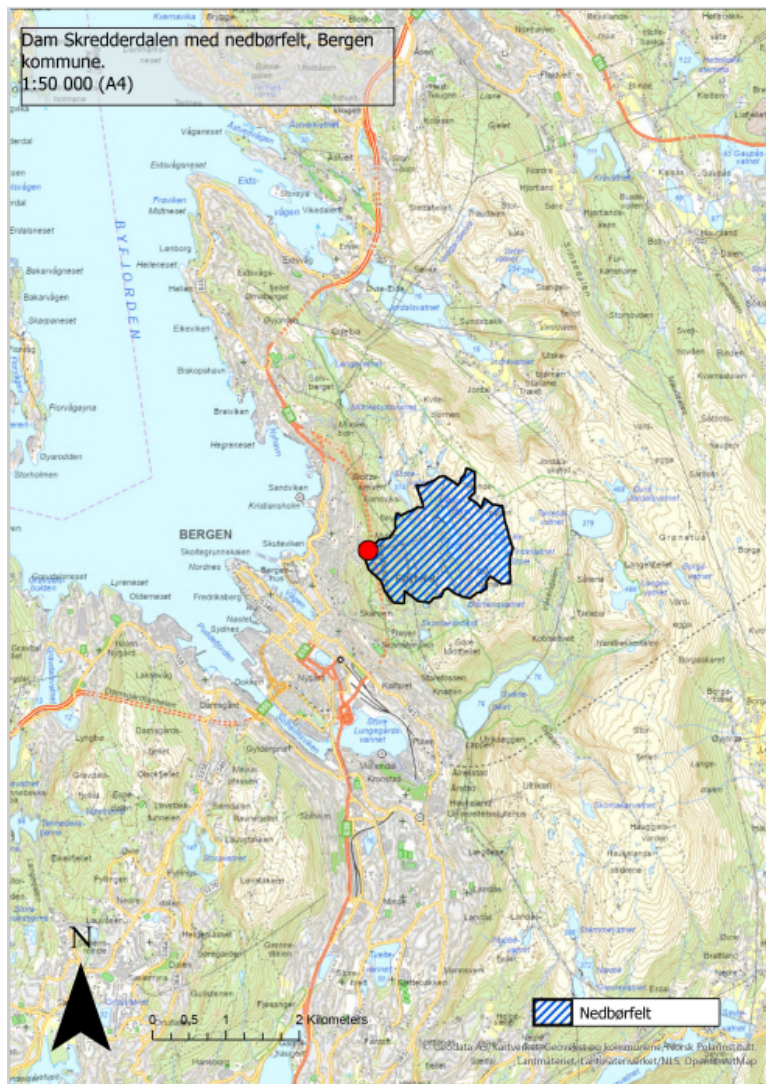
Vedrørende nedlegging av dam Skredderdalen:

Dam Skredderdalen ligger i Mulelvvassdraget på Fløyfjellet. Den ble bygget i 1882 og påbygget i 1924, og en overløpskanal ble bygget i 1937. Dammen har vært en del av byens vannforsyning, og tidligere har Mulelvvassdraget også vært utnyttet til mølledrift. Inntaksdammen og bypass-kanalen er tekniske kulturminner. Fra dammen går vassdraget

ned mot Gamle Bergen og Sandviken. Området er bratt og i skogkledd terreng, og mye brukt til turgåing.

Ved revurdering av dam Skredderdalen i 2014 ble det klart at dammen ikke tilfredsstiller krav i damsikkerhetsforskriften. Dammen er i konsekvensklasse 3 (nest høyeste konsekvensklasse), med stort skadepotensial ved svikt eller feilfunksjon i vassdragsanlegget. Den har ikke vært tilknyttet vannforsyningen i Bergen siden da.

Nedlegging av dam Skredderdalen innebærer å fjerne magasinet, og rive deler av eksisterende dam, slik at vannet kan ledes gjennom området. Tiltaket bidrar til å tilbakeføre vannet til sitt naturlige løp.

Figur 2: Oversiktskart dam Skredderdalen med nedbørsfelt

Høringsuttalelse – Nedlegging av dam Skredderdalen

Bergen kommune viser til høring fra NVE vedrørende søknad om konsesjon for nedlegging av dam Skredderdalen i Mulelvvassdraget. Kommunen har gjennomgått høringssaken. På bakgrunn av dette gis følgende uttalelse:

1. Vurdering av tiltaket

Dam Skredderdalen er en tørrmurt dam fra 1882, senere forhøyet og modifisert, og ligger i konsekvensklasse 3. Revurdering har avdekket at dammen ikke har tilstrekkelig sikkerhetsnivå, og tekniske løsninger for rehabilitering er ikke vurdert som tilfredsstillende.

Bergen kommune vurderer at nedlegging av dammen er det mest hensiktsmessige alternativet, både med tanke på dam sikkerhet, kostnader, klimagassutslipp og fremtidig arealbruk.

2. Vannressurser og hydrologi

Magasinet i Skredderdalen er ikke i aktiv bruk som drikkevannskilde, og har begrenset volum og flomdempende effekt. Nedleggingen vil ikke endre vannføringen i Mulelven, og vannet vil fortsatt ledes gjennom kulvert til Sandviksbukten. Det vurderes at tiltaket ikke vil påvirke vannressurser negativt, og at det fortsatt vil være teknisk mulig å etablere et reservevanninntak ved behov. Det vil bli tilrettelagt for å muliggjøre etablering av et inntak ved Skredderdalen for overføring av tilsig til Svartediket ved behov på senere tidspunkt.

3. Naturmangfold og økologi

Området har lav naturverdi, med dominans av blåbærskog og betydelig innslag av fremmede arter. Det er ikke registrert truede arter eller verdifulle naturtyper. Mulelven er en rødlistet naturtype (elvevannmasser, NT), men med redusert tilstand. Nedleggingen vil føre til tap av leveområder for ørret i dammen, men på sikt vil tiltaket bidra til at vannforekomsten kan oppnå god økologisk tilstand i henhold til vannforskriften.

4. Kulturminner og kulturmiljø

Dam Skredderdalen og omløpskanalen er tekniske kulturminner med høy verdi, og inngår i et større kulturmiljø knyttet til Mulevannverket. Tiltaket innebærer at deler av dammen rives, men vesentlige konstruksjoner vil bevares og fremheves. Byantikvaren har vurdert tiltaket som en forringelse av kulturminnet, men støtter at deler av dammen og murene bevares og synliggjøres. Det anbefales at tiltaket gjennomføres i tett dialog med kulturmiljøforvaltningen.

5. Friluftsliv og landskap

Skredderdalen er en del av de sentrale byfjellene og vurderes som et svært viktig friluftsområde. Tiltaket vil midlertidig redusere tilgjengelighet og opplevelsesverdi, men vil på sikt gi økt tilgjengelighet og nye rekreasjonsmuligheter. Eseltappen opp til dammen skal restaureres med naturstein, og området rundt det tidligere magasinet revegeteres med eng. Fjerning av gjerder og fremheving av historiske elementer vil styrke områdets kvalitet for friluftsliv.

6. Beredskap og slokkevann

Bergen brannvesen påpeker at dam Skredderdalen er en potensiell slokkevannskilde ved terreng- og utmarksbrann. Ved nedlegging må det sikres at det fortsatt finnes et naturlig vannmagasin med tilstrekkelig kapasitet, også under tørkeperioder. Brannvesenet ber om at tilkomstveier opprettholdes og at vannkilder i området fortsatt kan benyttes ved terreng- og utmarksbrann i byfjellene.

7. Klimagassutslipp

Nedleggingen er det alternativet med klart lavest klimagassutslipp. Tiltaket innebærer gjenbruk av steinmasser lokalt, og begrenset transport gjennom boligområder og sentrum. Dette er i tråd med kommunens mål om utslippsreduksjon og sirkulær ressursbruk.

8. Samfunnsøkonomisk vurdering

Kostnadsestimat for nedlegging er ca. 9 mill. kr, betydelig lavere enn alternativene med ny dam (opptil 51 mill. kr). Nedlegging fjerner et vedlikeholdsobjekt underlagt dam sikkerhetsforskriften, og gir en robust og kostnadseffektiv løsning.

Vedtakskompetanse:

Byrådets fullmakter pkt. 2.10.1 vedtatt av Bergen bystyre 27. november 2024 i sak 462/24: Høringsuttalelser

2.10.1 Byrådet avgir høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune, der forretningsutvalget

har fordelt oppgaven til byrådet.

Forretningsutvalget behandlet saken i møtet 16.09.2025 sak 251/25, og fattet følgende vedtak:

Byrådet avgir eventuelt høringssvar til «Høring av søknad om tillatelse til nedlegging av dam Storevatnet og dam Skredderdalen i Bergen kommune» på vegne av Bergen kommune.

Byråd for byutvikling innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Byrådet avgir høringsuttalelse til «Høringsuttalelse til søknader om tillatelse til nedlegging av dam Storevatnet og dam Skredderdalen» slik den fremkommer av byrådets forslag.
2. Melding om vedtak sendes Bystyrets kontor.

Dato: 30. september 2025

Eivind Nævdal-Bolstad
Byråd for byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

Høring av søknad om nedlegging av dam Skredderdalen i Bergen kommune, Vestland fylke

Høring av søknad om nedlegging av dam Skredderdalen i Bergen kommune, Vestland fylke

Høring av søknad om å legge ned dam Storevatnet i Storemøllenvassdraget i Bergen kommune, Vestland fylke

Høring av søknad om å legge ned dam Storevatnet i Storemøllenvassdraget i Bergen kommune, Vestland fylke

Brannvesenets uttalelse vedr. høring om søknader om nedlegging av dam Storevatnet og dam Skredderdalen

Bymiljøetatens innspill- Vedrørende høring av søknader om nedlegging av dam Storevatnet og dam Skredderdalen i Byfjellene